

Schokland in vogelvlucht door de tijd

4900 v. Chr. Eerste bewoners

Vanaf 4900 voor Christus bevinden zich op regelmatige basis de eerste mensen op Schokland. De hoger gelegen rivierduinen en keileembult, de aanwezigheid van twee rivieren, in een omgeving rijk aan wild vormen voor de toenmalige mens een aantrekkelijke locatie om zich te vestigen. Rond 1500 voor Christus verandert het landschap. Van deze tijd tot ca. 1000 na Chr. zijn vrijwel geen sporen van menselijk leven gevonden.

1000 Een nieuwe groep bewoners

In de Middeleeuwen komt er een nieuwe groep bewoners op Schokland wonen, die begint met het ontginnen van het veengebied. Boeren leggen dijken en sloten aan om het gebied te ontwateren. Vervolgens komen er boeren die vee houden en graan verbouwen. Door de ontwatering begint echter de bodem te dalen; het veen klinkt in en de bodem zakt voorgoed.

1450 Het ontstaan van een eiland

Door de eeuwen heen daalt de bodem en verschillende stormvloed rukt de zee steeds verder op. In de twaalfde eeuw ontstaat de Zuiderzee. Bij iedere stormvloed neemt de zee een stukje van het schiereiland. Eerst blijft er nog maar een klein reepje veen dat Schokland met het vaste land verbindt. Ook die laatste strook wordt waarschijnlijk rond 1450 door de zee verzwolgen: Schokland wordt een drassig eiland, de bewoners vestigen zich op de vier terpen gelegen aan de oostzijde van het eiland.

1660 De tweedeling van Schokland

In 1660 koopt Amsterdam de vissersdorpen Urk en Emmeloord. Als wereldhavenstad vindt Amsterdam het belangrijk te investeren in strategische plekken. Het eiland bestaat uit twee delen: Noord-Schokland is Amsterdams eigendom, terwijl Zuid-Schokland onder Overijssel valt. Er is ook een religieuze tweedeling: het noorden is katholiek, het zuiden protestants met ieder een eigen kerk.

1859 Schokland wordt ontruimd

In de negentiende eeuw raakt Schokland steeds verder in verval. Het eiland wordt kleiner en onveiliger, met een voortdurende kans op overstroming. De visserij brengt minder. Schokland wordt de armste gemeente van Nederland. In 1859 ziet de overheid geen toekomst meer voor het eiland; de regering besluit dat Schokland ontruimd moet worden. Op enkele rijksambtenaren na (zoals de vuurtorenwachter), verlaten alle 635 bewoners het eiland. Ze krijgen een toelage en hun huizen worden verplaatst naar Schokkerbuurten in omliggende dorpen (op het vasteland, de Zuiderzeekust).

1942 Een eiland op het droge

In 1942 wordt de Noordoostpolder drooggelegd. Vanaf dan maakt Schokland onderdeel uit van het vasteland, al blijven de contouren goed zichtbaar in het landschap. Schokland ligt iets hoger, en vormt zo een eiland op het droge. Van de meest recente bewoning blijft weinig over. Wel worden er allerlei resten van eerdere bewoning uit de prehistorie en middeleeuwen ontdekt. Het kleine stukje land blijkt een mooi overzicht van de Nederlandse geschiedenis in de bodem te herbergen.

Bezoekadressen en openingstijden Werelderfgoed Schokland

Museum Schokland
Middelbuurt 3
8319 AB Schokland
0527 - 251396
www.museumshokland.nl
@MuseumSchokland
Museum-Schokland

November t/m maart:
vrijdag t/m zondag 11.00 - 17.00 uur
(m.u.v. 1 januari en 25 december)
April t/m oktober:
dinsdag t/m zondag van 11.00 - 17.00 uur
Juli en augustus:
dagelijks van 10.00 - 17.00 uur

Het Flevo-landschap
Bezoekerscentrum De Gesteentetuin
Keileemweg 1
8319 AC Schokland
0527 - 652 210 / 0320 - 286 111
www.flevo-landschap.nl
@flevolandschap
flevolandschap

November t/m februari:
zaterdag en zondag van 12.00 - 16.00 uur
Maart t/m oktober:
zaterdag en zondag van 12.00 - 17.00 uur
Alle schoolvakanties en in juli, augustus en september
elke dag open van 12.00 - 17.00 uur

Volg ons via
@schoklandUNESCO
Werelderfgoed Schokland

**Werelderfgoed
Schokland**

tijdloos mysterie

Schrijf je in voor de nieuwsbrief
en blijf op de hoogte van
activiteiten op Schokland

Meer informatie over Werelderfgoed Schokland
www.schokland.nl

**Werelderfgoed
Schokland**
tijdloos mysterie

Schokland Nederlands eerste Werelderfgoed

Schokland is een unieke combinatie van cultuurhistorie en natuur. Je vindt er sporen van menselijke bewoning tot meer dan 10.000 jaar terug. Het is een plek tussen land en water, middenin de Noordoostpolder, die rijk is aan archeologische bodemschatten.

Geen wonder dat UNESCO in 1995 besloot om Schokland en omgeving de status van Werelderfgoed te geven. Het Werelderfgoed Schokland vormt het bewijs dat vanaf de prehistorie tot aan de drooglegging van de Noordoostpolder mensen op Schokland hebben gewoond.

Verborgene bodemschatten

Je kunt nog altijd goed zien dat Schokland vroeger een eiland was. Je ziet het aan het landschap en de monumenten zoals de historische kerk en de Lichtwachterswoning. Een belangrijk deel van het Werelderfgoed is echter verborgen: het rijke, archeologisch bodemarchief. Het bijzondere aan deze bodemschatten is dat ze (voor een deel) helemaal intact, en dus onbeschadigd, zijn.

Strijd tegen het water en geschiedenis

Schokland staat symbool voor het leven van de Nederlanders met en de strijd tegen het water. En ondanks de dreigende overstromingen en de armoede leefden er altijd mensen. In de bodem van Schokland ligt duizenden jaren aan Nederlandse bewoningsgeschiedenis verborgen. Iets meer dan 160 archeologische vindplaatsen laten de ontwikkeling en cultuur van de bewoners van Schokland zien; van jager-verzamelaar en boer tot eilander en polderbewoner. In de bodem zijn aardewerk en gereedschap, maar ook complete graven, resten van huizen, terpen, kerkresten en dijksystemen gevonden.

— Fietsroute ca. 10 km
— Wandelroute ca. 11 km

500 meter

Bezoekmogelijkheden

Het Werelderfgoed Schokland omvat, naast het voormalige eiland, ook de omliggende landbouwgebieden en het Schokkerbos. Op het eiland worden oude landbouwgewassen als rogge, koolzaad en maanzaad gekweekt en er grazen dieren. Rondom het eiland liggen bloemrijke, natte graslanden waar weidevogels broeden. Een prachtig gebied voor wandelingen en fietstochten. Loop de unieke luisterroute of de kuierlattenroute Het Schoklandpad. Wandel- en fietsroutes zijn te verkrijgen bij Museum Schokland en het bezoekerscentrum De Gesteentetuin van Het Flevo-landschap. Toerisme Schokland biedt arrangementen aan.

Activiteiten

Er zijn regelmatig activiteiten, evenementen en themaweekenden op Schokland. Gidswandelingen over de cultuurhistorie of natuur op Schokland, kinderactiviteiten, maar ook klassieke concerten in het Museumkerkje. Uniek zijn de Lichtjesticht en de Scandinavië Markt. Bezoek Schokland ook in oktober tijdens de Nacht van de Nacht.

Volg ons via
[@schoklandUNESCO](https://www.instagram.com/schoklandUNESCO)
[Werelderfgoed Schokland](https://www.werelderfgoed-schokland.nl/)

Rijke natuur

Ook op het gebied van natuur is er veel te beleven op Schokland. Het Schokkerbos langs de westkant is ruim 50 jaar oud en bestaat voornamelijk uit essen, eiken en naaldbomen, maar ook wilde kamperfoelie groeit er. Keileem en veen zorgen voor een ongelijkmatige en trage groei van het bos. Het bos is rijk aan zeldzame paddenstoelen, varens en mossen. Er leven roofvogels zoals havik, buizerd, sperwer en ransuil, maar ook veel zangvogels en reeën. Voor de boommarter zijn vlak bij De Gesteentetuin speciale marterkasten opgehangen.